

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Dış Ticaret Beklenti Anketi

2024 4. Çeyrek Dönemi Beklentilerine İlişkin
Genel Değerlendirmeler

07 Ekim 2024

DIŞ TİCARET BEKLENTİ ANKETİ (DTBA)

İHRACAT VE İTHALAT BEKLENTİ ENDEKSLERİ (2024 4. ÇEYREK)

1. DTBA Hakkında Dönemsel Bilgiler

Dış Ticaret Beklenti Anketi (DTBA), Türkiye İstatistik Kurumundan alınan dış ticaret istatistiklerine göre, 2023 Eylül ayı itibarıyla yıllıklandırılmış rakamlara göre en fazla ihracat ve ithalat yapan ilk 500'er firmaya uygulanmaktadır. 2024 yılının 4. çeyreğine ilişkin soruların yer aldığı anket formu 711 firmaya gönderilmiş olup, 631 firma anketi yanıtlamıştır. Buna göre, anketin cevaplanma oranı %88,7 olmuştur.

Anketi yanıtlayan 631 firma, 2023 Eylül ayı itibarıyla yıllıklandırılmış rakamlara göre toplam ihracatın %40,8'ini ve toplam ithalatın %55,1'ini temsil etmektedir. Anket formunu yanıtlayan firmaların %19,2'si sadece ihracat ve %13,8'i sadece ithalat yaparken, %67'si hem ihracat hem ithalat yapmaktadır.

İhracat ve İthalat Beklenti Endekslerine İlişkin Genel Değerlendirmeler¹

2024 yılı 4. çeyrek;

- İhracat Beklenti Endeksi 98,9 seviyesinde gerçekleşmiştir.

- İhracat Beklenti Endeksine dâhil edilen soruların yayılma endekslerine göre; gelecek 3 aya ilişkin ihracat beklentisi ve ihracat sipariş beklentisi endeksi bir önceki çeyreğe göre azalış yönünde etkilerken şu anda kayıtlı ihracat sipariş düzeyi ve son 3 aya ilişkin ihracat sipariş düzeyine yönelik değerlendirmeler endeksi artış yönünde etkilemiştir.

Dış Ticaret Beklenti Endeksleri	Bir Önceki Çeyreğe Göre Değişim
İhracat Beklenti Endeksi	↓
İhracat Beklentisi (Gelecek 3 Ay)	↓
İhracat Siparişi Beklentisi (Gelecek 3 Ay)	↓
Şu Anda Kayıtlı İhracat Sipariş Düzeyi	↑
İhracat Sipariş Düzeyi (Son 3 Ay)	↑

- İthalat Beklenti Endeksi 110,4 seviyesinde gerçekleşmiştir.

- İthalat Beklenti Endeksine dâhil edilen soruların yayılma endekslerine göre; gelecek 3 aya ilişkin ithalat beklentisi, ithalat birim fiyatı beklentisi ve şu anda kayıtlı ithalat sipariş düzeyine yönelik değerlendirmeler bir önceki çeyreğe göre endeksi azalış yönünde etkilerken, son 3 aydaki ithalat sipariş düzeyine yönelik değerlendirmeler endeksi artış yönünde etkilemiştir.

Dış Ticaret Beklenti Endeksleri	Bir Önceki Çeyreğe Göre Değişim
İthalat Beklenti Endeksi	↑
İthalat Beklentisi (Gelecek 3 Ay)	↓
İthalat Birim Fiyatı Beklentisi (Gelecek 3 Ay)	↓
Şu Anda Kayıtlı İthalat Sipariş Düzeyi	↓
İthalat Sipariş Düzeyi (Son 3 Ay)	↑

Yeşil oklar artış, kırmızı oklar azalış göstermektedir.

➤ İhracata İlişkin Değerlendirmeler

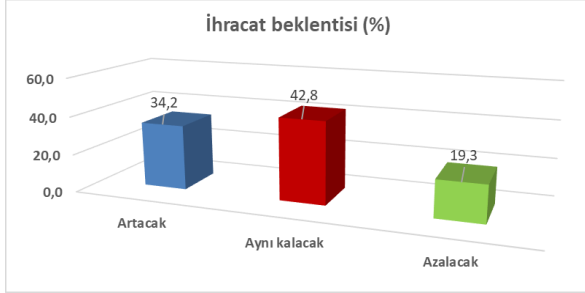
2024 yılının 4. çeyreğine ilişkin beklentileri ölçmeyi amaçlayan DTBA'ya ihracatçı firmalardan (544 firma) katılımın en fazla olduğu ilk 5 sektör; ana metal sanayi (70 firma), gıda ürünlerinin imalatı (56 firma), elektrikli teçhizat imalatı (48 firma), kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı (43 firma) ve başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı (37 firma) olarak sıralanmaktadır.

Gelecek 3 aylık dönemde ihracatçı firmaların ilk defa ihracat yapmayı planladığı ilk ülke ABD, ikinci ülke İtalya olurken Şili üçüncü sırada yer almıştır.

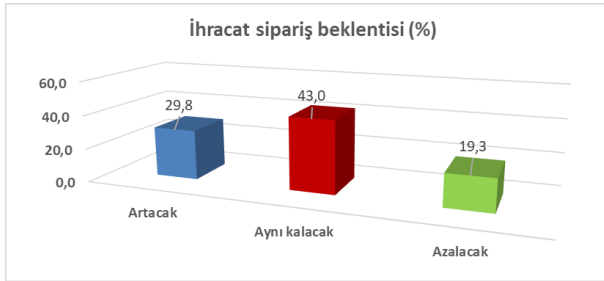
¹Endekslere dâhil edilen soruların yayılma endeksleri ihracat/ithalat rakamlarına göre ağırlıklandırılmış frekanslar üzerinden hesaplanmıştır.

Ankete katılım sağlayan ihracatçı firmaların cevaplarına göre 2024 yılı 4. çeyrekte²,

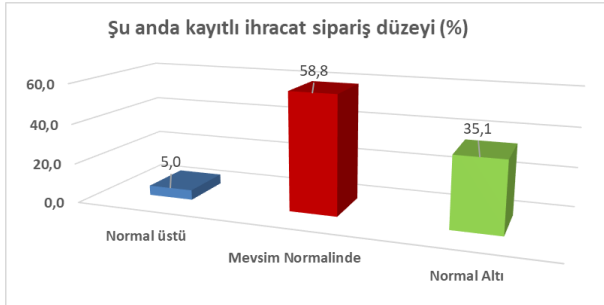
- İhracatçı firmaların %34,2'si ihracatın artacağını belirtirken, %19,3'ü azalacağını belirtmiştir. Buna göre denge, ihracatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

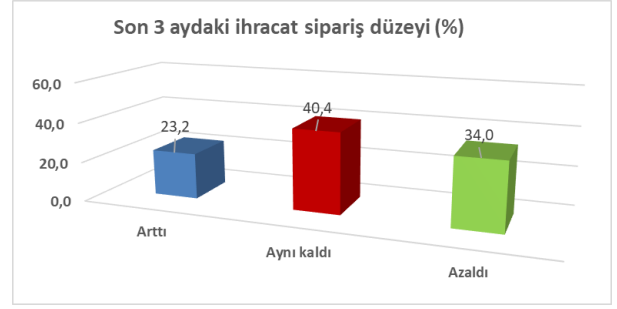
- İhracat siparişlerinin artacağına ilişkin beklentiler %29,8 olup azalış bekleyenlerin oranı %19,3 olarak gerçekleşmiştir.

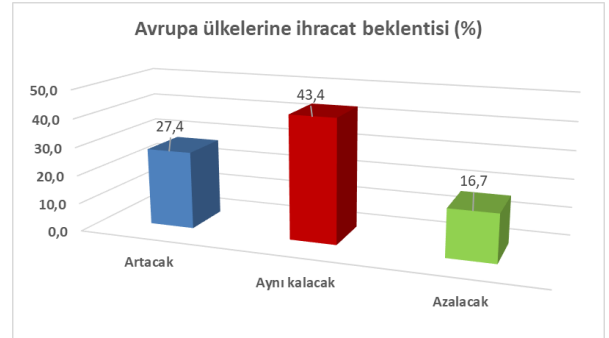
- Şu anda kayıtlı ihracat sipariş düzeyinin mevsim normalinde olduğunu belirten firmalar çoğunluktadır. (%58,8)

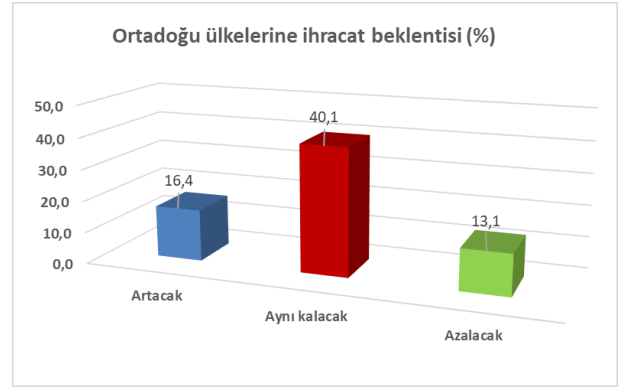
- Son 3 ayda ihracat sipariş düzeyinin arttığını belirten firmaların oranı %23,2 olarak gerçekleşirken azaldığını belirten firmaların oranı %34,0 olmuştur. Buna göre, denge son üç aydaki ihracat sipariş düzeyinin azaldığı yönünde gerçekleşmiştir.

- Avrupa ülkelerine yönelik ihracatın artacağını belirtenlerin oranı %27,4 olurken azalacağını belirtenlerin oranı %16,7 olmuştur. Buna göre, denge ihracatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

- Ortadoğu ülkelerine ihracatın aynı kalacağını belirten firma sayısı çoğunlukta olup (%40,1) denge ihracatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

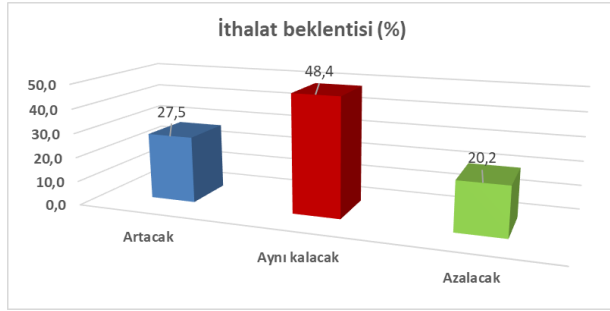
²Denge, olumlu beklentilerin yüzdesinden olumsuz beklentilerin yüzdesi çıkartılarak hesaplanmaktadır.

➤ İthalata İlişkin Değerlendirmeler

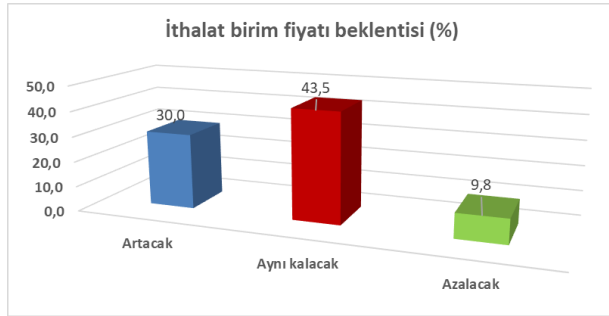
2024 yılı 4. çeyrekte, ithalatçı firmalardan (510 firma) DTBA'ya katılımın en fazla olduğu ilk 5 sektör; ana metal sanayi (101 firma), kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı (80 firma), başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı (58 firma), motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı (37 firma) ve bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri (28 firma) olmuştur.

Ankete katılım sağlayan ithalatçı firmaların cevaplarına göre 2024 yılı 4. çeyrekte,

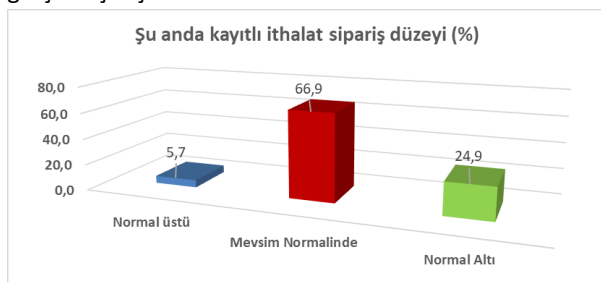
- İthalatının aynı kalacağını belirten firmalar (%48,4) çoğunlukta olmakla birlikte denge ithalatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

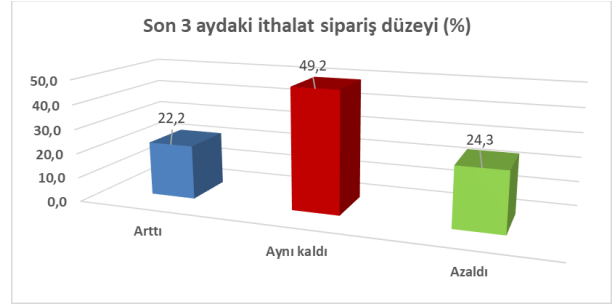
- İthalat birim fiyatının 4. çeyrekte artacağını belirtenlerin oranı %30 olurken, azalacağını belirtenlerin oranı %9,8'dir. Denge, ithalat birim fiyatının artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

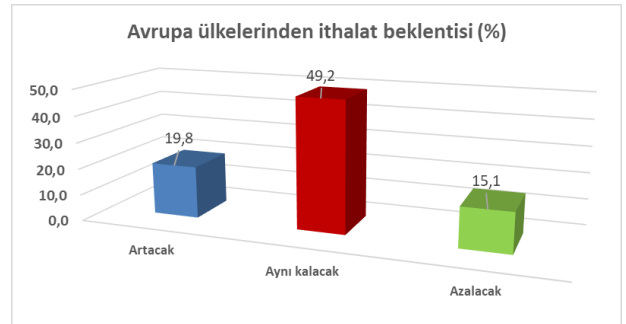
- Şu anda kayıtlı ithalat sipariş düzeyinin mevsim normalinde olduğunu belirtenlerin oranı %66,9 olurken, denge normalin altında gerçekleştiğini belirtenlerin lehine gerçekleşmiştir.

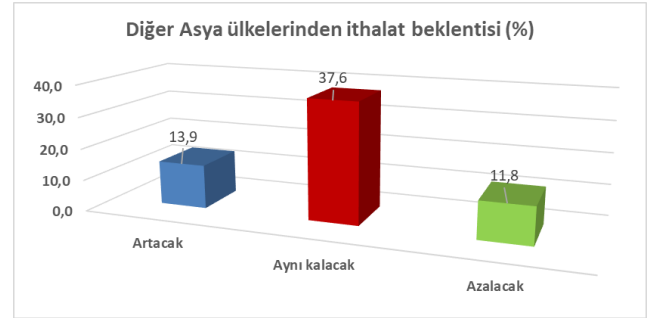
- Son 3 ayda ithalat siparişlerinin aynı kaldığını belirten firmalar çoğunlukta olmakla birlikte (%49,2) denge ithalat siparişlerinin azalacağı yönünde gerçekleşmiştir.

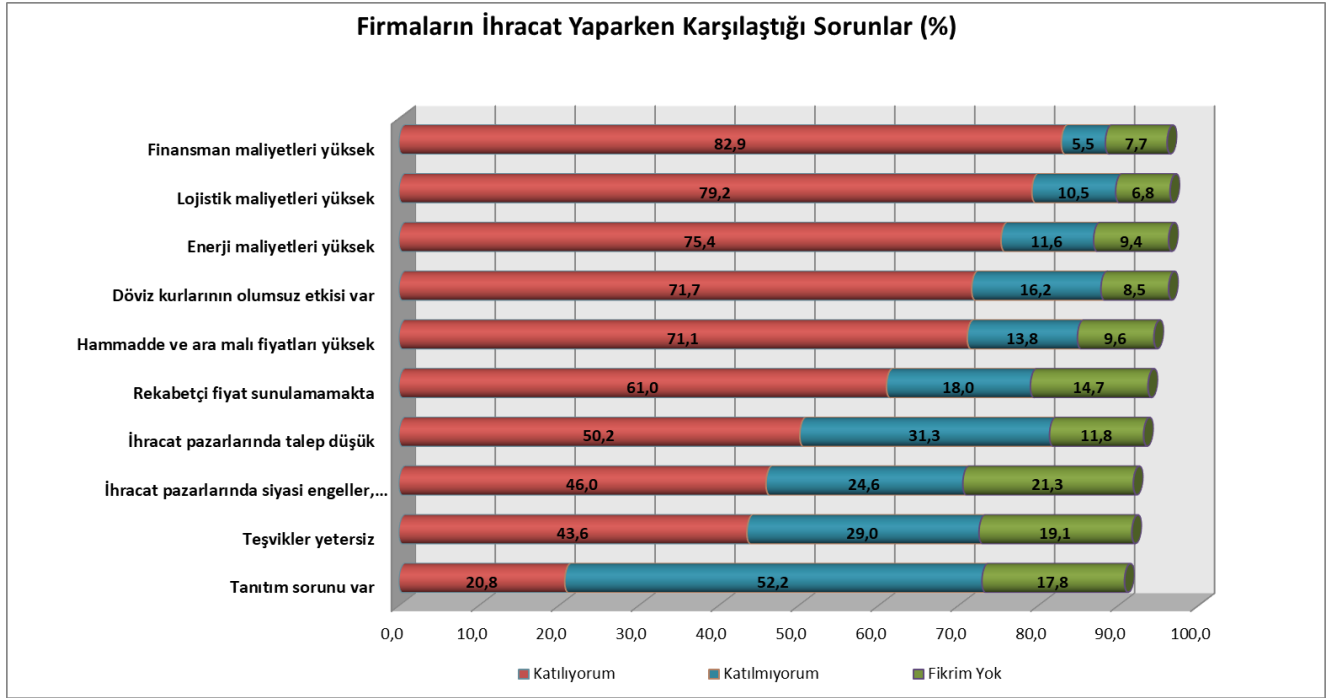
- Avrupa ülkelerinden ithalatının aynı kalacağını belirten firmalar çoğunlukta olmakla birlikte (%49,2) denge ithalatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

- Diğer Asya ülkelerinden ithalatının aynı kalacağını belirten firmalar çoğunlukta (%37,6) olmakla birlikte denge, ithalatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

- Firmaların ihracat yaparken karşılaştığı sorunlarda, 2024 yılı 4. çeyrek itibarıyla, ilk sırada finansman maliyetlerinin yüksekliği (%82,9), ikinci sırada lojistik maliyetlerinin yüksekliği (%79,2) ve üçüncü sırada enerji maliyetlerinin yüksekliği (%75,4) gelmektedir. Bunu, sırasıyla döviz kurlarının olumsuz etkisi (%71,7) ile hammadde ve ara malı fiyatlarının yüksekliği (%71,1) takip etmektedir.

- Firmaların ithalat yapma nedenlerinde, 2024 yılı 4. çeyrek itibarıyla, ilk sırada yurt içi üretimin olmaması (%63,3) gelmektedir. Bunu sırasıyla, yurt içi üretim miktarının yetersiz olması (%57,1), yurt içi fiyatların daha yüksek olması (%40,2) ve ortaklık yapısı (%23,9) takip etmektedir.

